

NAŠE DUHOVNO ŽIVLJENJE

Buenos Aires, dne 3. marca 1934

NUESTRA VIDA ESPIRITUAL

Številka 41

Evangelij tretje postne nedelje

Lk 11, 14-28

Tisti čas je izganjal Jezus hudega duha, ki je bil nem (1). Ko je pa hudega duha izgnal, je mutec spregovoril in množice so se začudile.

Nekateri izmed njih so pa rekli: "Z Beelcebubom, poglavarjem hudih duhov, izganja hude duhove."

Drugi pa so ga skušali in so zahtevali od njega znamenja z neba (2).

Toda on je poznal njih misli in jim je rekel:

"Vsako kraljestvo, ki se razdeli zoper sebe, se opustoši in hiša se na hišo zruši. Če je torej tudi satan zoper sebe razdeljen, kako bo obstalo njegovo kraljestvo — ker pravite, da z Beelcebubom izganjam hude duhove?"

Če pa jaz z Beelcebubom izganjam hude duhove, s kom jih izganjajo vaši sinovi? Zato bodo oni vaši sodniki (3).

Če pa s prstom božjim izganjam bude duhove, je torej prišlo k vam božje kraljestvo.

Kadar močni oborožen varuje svoj dom, je na varnem njegovo premoženje; če pa pride močnejši od njega in ga premaga, mu vzame vse orožje, na katero se je zanašal, in razdeli njegov plen (4).

Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor ne zbira z menoj, raztresa (5).

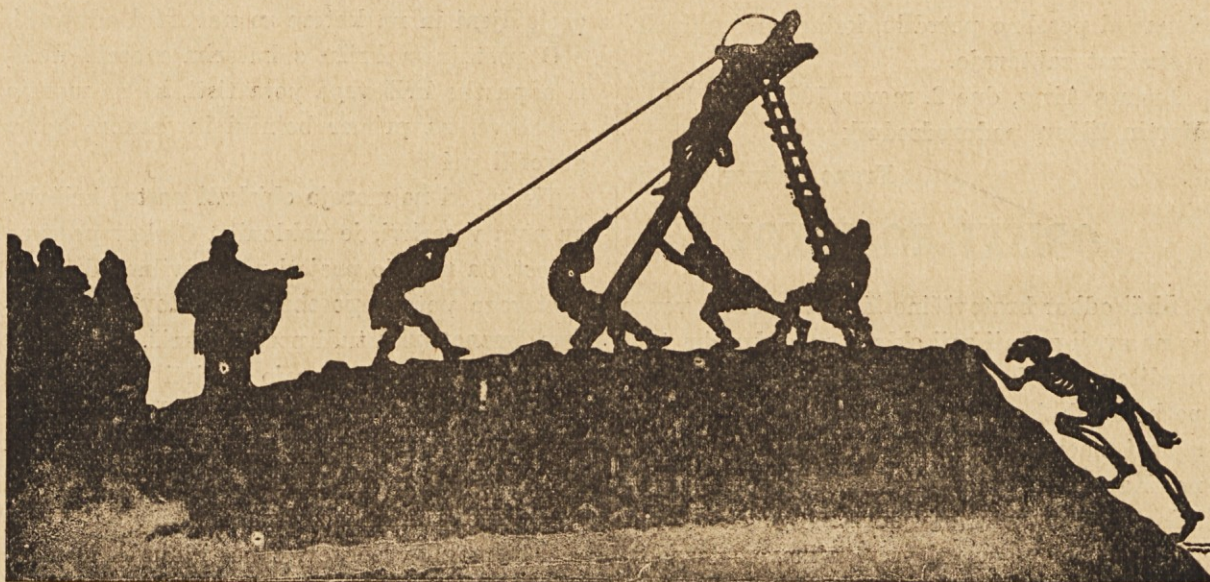
Kadar nečisti duh izide iz človeka, hodi po suhih krajih in išče pokoja (6), in ko ga ne najde, pravi: "Vrnil se bom v svojo hišo (7), od koder sem izšel". In ko pride, jo najde pometeno in okrašeno. Tedaj gre in si privzame sedem drugih duhov, hujših ko je sam, in gredo vanjo in ondi prebivajo; in končno stanje tega človeka je hujše od prejšnjega" (8).

Ko je pa to govoril, je neka žena iz množice povzdignila glas in mu rekla: "Blagor telesu, ki te je nosilo, in prsim, ki so te dojile!" On je pa rekel: "Da! Še bolj pa blagor tistim, ki božjo besedo poslušajo in ohranijo!"

1). Hudi duh se imenuje **nem** zato, ker je povzročil, da je bil obsedenec nem.

2) Malo nižje berem Jezusovo besedo: **Ta rod je hudoben rod**: znamenje hoče imeti, pa se mu ne bo dalo drugo znamenje kakor znamenje Jonovo". (Lk 11,29). Kdor hoče verovati v Jezusa ne potrebuje nobenega posebnega znamenja, kakršnega so zahtevali pismouki in farizeji, kajti luč Jezusovega nauka, njegovih že narejenih čudežev, sveti tako jasno, da jo lahko opazi, kdor ima dobro voljo; farizeji in pismouki je ne opazijo, ker je pokvarjena njihova notranja luč, to je njihovo sree. Ob drugi priliki je primerjal Jezus človeško sree, ki odloča o veri in neveri, človeškemu očesu in je dejal: "Če je tvoje oko zdravo, bo vse telo svetlo, (hodilo v svetlosti). Če pa je tvoje oko pokvarjeno, bo celo tvoje telo v temi, (noga ne bo "videla" kam stopiti in roka ne bo "videla" kaj prijati). Če se torej tvoja notranja luč stemni, (če se je tvoje sree izpridilo), **kolika bo tema!**" Mt 6, 23. Glej torej, da luč, ki je v tebi ne bo tema. Lk 11,35.

3). Tudi judovski eksorcisti, imenovani tukaj "sinovi", to je učenci farizejev, so z izgovarjanjem in kli-

Križanje

canjem božjega imena izganjali zle duhove, in so seveda pripisovali uspehe Bogu in ne moči hudega duha.

4). **Oboroženega močnega**, to je hudega duha, je premagal močnejši, namreč Jezus Kristus.

5). V boju Kristusa s satanom ne more nihče ostati na sredi. Odločiti se mora ali za Kristusa, ali proti Kristusu.

6). Po ljudskem naziranju, se zli duhovi mudijo o pušavah, a pokoja ne najdejo tam; zanje je pokoj, če morejo prebivati v človeku in ga mučiti.

7). V človeka iz katerega je bil izgnan.

8). Tudi po izpreobrnitvi je treba varovati svojo dušo in zanj skrbeti, drugače si jo bo hudobni duh, ki "neprestano hodi okrog in išče koga bi požrl", ponovno osvojil in se v nji nastanil in bolj trdno utaboril kakor prvič, zato bo poslednje stanje te duše hujše od prvega.

Evangeljska misel: Vera in življenje po veri bo odprlo oči Tvoje duše, da boš verske resnice in duhovne stvari boljše razumel in globlje spoznal. To izpričuje božja beseda in naša izkušnja. Če se je pa Tvoje srce pokvarilo, kolika bo tema! Popolna! V deželo nevere boš čisto gotovo zataval in popolna bo Tvoja poguba!

Cerkveni koledar

4. marec — tretja postna nedelja — slovenske božje službe po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

5. marec — pondeljek — spomin svetega Gerasima, puščavnika in opata.

6. marec — torek — spomin svetih muenic Perpetue in Felicite, za časa cesarja Severa skupno z mnogimi tovariši do smrti mučenih zaradi stanovitne vere v Kristusa.

7. marec — sredo — spomin svetega Tomaža Akvinskega, Učenika Cerkve, največjega krščanskega učenjaka in zavetnika vseh krščanskih šol. — Zapovedan postni dan: pritrganje v jedi.

8. marec — četrtek — spomin svetega Janeza od Boga, ustanovitelja reda Usmiljenih bratov in zavetnika vseh krščanskih bolnišnic in ustanov v korist bolnikom.

9. marec — petek — spomin svete vdove Frančiške rimske, sloveče vsled svetosti in mnogih čudežev.

10. marec — sobota — spomin svetih štiridesetih mučencev-vojakov, ki so bili v Armeniji mučeni zaradi stanovitne vere v Kristusa za časa cesarja Licinija in pod sodnikom Agrikolom.

11. marec — četrta postna nedelja — slovenske božje službe po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

Cerkvena kronika

Zakrament svetega zakona sta sklenila Jožefina Trampuž in Dominik Žigon pred pričama Jožefom Trampuž in Ivanom Bratuž. Bilo srečno.

Zakrament svetega krsta je prejela gospa Sofija Petriček-Lorenz, kateri je botrovala Baruška Zboril, in njena hčerka Helena Alojzija Blanca Lorenz, kateri sta botrovala Helena Depinz de Hilgers in Luis Paolino. Obema želimo najboljšo srečo!

Zakrament svetega krsta je prejel Ivan Karl Žigon, kateremu sta botrovala Antonija in Jožef Trampuž in mu želimo obilo sreče.

Zakrament svetega krsta je prejel Alojzij Lavrenčič, kateremu sta botrovala Auguština Božič in Dominik Frankič, in katerega ravno tako želimo vse najboljše.

Pogrebna blagajna

Zadnja seja širšega odbora bratovščine živega rožnega venca je med drugim sklenila, da se ustanovi v okrilju bratovščine posebna pogrebna blagajna slovenskih izseljencev na podlagi vzajemne samopomoči.

Namen pogrebne blagajne je, nuditi v slučaju smrti prvo pomoč svojcem pokojnega, oziroma preskrbeti rajnemu samemu dostojen krščanski pogreb.

Član pogrebne blagajne postane lahko vsak naš izseljenec, bodisi da je član naše bratovščine, bodisi da ni.

Za enkrat naj se organizirata dve poizkusni skupini, za moške ena in ena za ženske, ki sta omejeni vsaka na 75 oseb, ki plačajo ob vstopu po dva pesa članarine enkrat za vselej, za kar bo ob smrti prvega izmed njih njegovim sorodnikom nemudoma izplačana svota \$ 150.— oziroma bo pogrebna blagajna sama poskrbela za dostojen pogreb, če pokojni nebi imel v Argentinu sorodnikov, ali če bi kdo ob vpisu sam razil tako željo.

V slučaju smrti kateregakoli izmed članov skupina preneha in jo je treba znova sestaviti.

Člani in članice teh poizkusnih skupin pogrebne blagajne nimajo nobenih drugih dolžnosti. Vodstvo pogrebne blagajne je poverjeno teme-

zija Kek, Ivana Suban, Jure Kobetič in Avguštín Gabrijelčič, odborniki.

Priglase sprejemajo zgoraj imenovani gospod predsednik oziroma odbornice in odborniki, ali pa tudi Slovenska katoliška misija v Buenos Airesu, ki imajo vsi nalog izstaviti o prejeti članarini posebno potrdilo, katero naj upisniki vsakokrat zahtevajo.

Buenos Aires, dne 2. marca 1934.

Martin Zidar, podpredsednik

Franč Lakner, tajnik.

OBISKI BOLNIKOV

Širši odbor bratovščine živega rožnega venca je na svoji zadnji seji sklenil med drugim tudi ureditev rednih obiskov naših bolnikov bodisi po bolnicah, bodisi na domu, ki jo je prepustil zgoraj imenovanemu odboru pogrebne blagajne. Kar sporočamo v vednost članom bratovščine in vsej naši izseljeniški javnosti s prošnjo, da imenovane pri vsem njihovem tozadevnem prizadevanju po svoji najboljši moči podpirajo.

O času, načinu in podrobnostih teh obiskov bo zgoraj imenovani odbor našo izseljeniško javnost v tem listu čim prej obvestil.

Buenos Aires, dne 2. marca 1934.

Franč Lakner, tajnik

Martin Zidar, podpredsednik.

SVETI KRIŽEV POT

(Nadaljevanje in konec)

Za odpustke je torej treba **obhoditi** vseh štirinajst postaj, ker je križev pot, posnemanje Jezusovega križevega **pota** v Jeruzalemu. Za odpustke torej ni dovolj, da bi kdo ostal na mestu in molil molitve kakor jih ima natisnjene v svojem molitveniku.

Pri skupni pobožnosti, ko ni mogoče, da bi vsi verniki hodili od postaje do postaje, je vendar za odpustke dovolj, če gre od postaje samo duhovnik s strežniki, verniki pa ostanejo na svojem mestu. Nekateri škofije, na primer ljubljanska, imajo posebno dovoljenje, da more priskupni pobožnosti duhovnik na prižnici moliti križev pot.

Nadalje je treba obhoditi za odpustke vse postaje **zaporedoma**, in križevega pota ne za dalj časa prekiniti.

Med križevim potom je treba premišljevati

Jezusovo trpljenje, kolikor pač kdo more. Primerno je, ni pa neobhodno potrebno, premišljevati skrivnost o kateri govori postaja pri kateri se je ustavil.

Še to, da pri postajah križevega pota niso glavno slike, podobe, marveč križi, ki so blagoslovljeni in na katere so navezani odpustki.

O postajnem križu s katerim morejo dobiti odpustke križevega pota tisti, ki ne morejo v cerkve, na primer bolniki in jetniki, bomo govorili pri

Tistim, ki **ne morejo obiskati postaj** križevega pota v cerkvi, je naklonika Cerkev posebno milost, da morejo prejeti vse številne odpustke križevega pota s **posebej blagoslovljenim križem, imenovanim** tudi postajni križ.

Povdarjamo, da morejo prejeti s postajnim križem odpustke samo tisti, ki in kadar ne morejo v cerkev. To so zlasti bolniki, jetniki, potniki na ladjah, verniki, ki imajo zelo daleč do cerkve, ki ima križev pot, in tako dalje. Kateri bi mogli v cerkev, s postajnim križem ne morejo prejeti odpustkov.

Postajne križe blagoslovljajo očetje frančiškani, v Buenos Airesu na primer Convento Franciscano Alsina y Defensa, drugi duhovniki le s posebnim dovoljenjem.

Velikost postajnega križa ni posebej določena. Mogoče je torej blagosloviti kot postajni križ navaden križec, ki ga nosimo pri rožnem vencu, samo da ni iz krhke, lahko zlomljive tvarine, in da ima na sebi tudi podobo Križanega.

Ako jih več skupaj na tak način moli križev pot, je za odpustke dovolj, da ima en sam pravilno blagoslovljen postajni križec.

Kdor hoče odpustke prejeti, mora:

a). Imeti posvečujočo milost božjo, to je biti brez velikega greha.

b). Moliti za vsako postajo po en očenaš, zdravamarijo in čast bodi, to je skupno štirinajst spredaj naštetih molitev.

c). Pet očenašev, zdravamarij in čast bodi mora moliti v spomin svetih peterih krvavih ran Gospodovih.

č). En očenaš, zdravomarijo in čast bodi moli po namenu Svetega Očeta.

d). Med molitvijo mora postajni križ držati trpljenja.

v rokah in se pobožno spominjati Jezusovega

Za bolnike, ki bi jih ta molitev preveč utrudila, je določila Cerkev, da celo samo zadošča, če držijo v rokah postajni križ, obude kesanje

in pobožno govoré: "Tebe torej prosimo, pridi na pomoč svojim služabnikom, ki si jih s predrago krvjo odrešil", in če ne morejo sami, naj v duhu za drugimi molijo tri očenaše, zdravamarije in čast bodi.

Postajni križ je blagoslovljen za eno osebo in ko ga je kdo rabil, ga ne more več drugemu podariti ali posoditi.

10. VESOLJNI POTOP

Ljudje na zemlji so se namnožili in veliko izmed njih je bilo brezbožnih. Ker so se dobri ljudje z brezbožnimi družili, so se tudi sami pokvarili in so bili vedno hudobnejši. Bogu je bilo zato žal in je rekel: "Iztrebil bom človeka z zemlje."

Bil je pa bogaboječ mož z imenom Noe. Temu je Bog rekel: "Naredi si ladjo. Glej, povodenj pošljem in pokončam vse, kar živi. Ti pa pojdi v ladjo s svojo družino. Tudi po dve vseh živali vzemi v ladjo, in živeža zase in za živali."

Noe je storil vse, kakor je ukazal Gospod. Sto in dvajset let je delal ladjo in svaril ljudi. Pa ga niso poslušali.

Ko je bila ladja dodelana, so šli Noe in njegova družina vanjo.

Tedaj so pridrlle vode iz globin in dež je lil na zemljo 40 dni in 40 noči. Vode so naraščale in sègale čimdalje više in so pokrile najvišje gore. Ladja pa je plavala na vodah. In pokončane so bile vse žive stvari od človeka do živali. Ostal je le Noe in kateri so bili v ladji z

Čez 150 dni so vode začele upadati. Ko so že njim.

upadle, je Noe izpustil skozi okno goloba. Ko se je golob vrnil z zeleno oljkovo vejico, je Noe spoznal, da so vode odtekale. Čez 7 dni potem je šel s svojo družino iz ladje. Postavi! je oltar in je Gospodu daroval zahvalni dar. Bogu je bila daritev všeč. In Bog je obljubil, da ne bo nikdar več vesoljnega potopa. Mavrica v oblakih je znamenje te božje obljube.

58. Kaj Bog ljubi in kaj sovraži?

Bog ljubi, kar je dobro, in sovraži, kar je hudo; namesto tega pravimo: Bog je svet.

59. Kaj Bog plačuje in kaj kaznuje?

Bog plačuje, kar je dobro, in kaznuje, kar je hudo; namesto tega pravimo: Bog je pravičen.

Pomni. Angeli v nebesih prepevajo: **Svet, svet, svet si ti, o Gospod, Bog nebesnih čet!** Moli tudi ti večkrat te besede! — Bog je pravičen. Tudi tebi bo poplašal vsako dobro delo, kaznoval te pa bo za vsak nespokojen greh.

APOSTOLSKA DELA

Prejeli boste dar Svetega Duha. Zakaj obljuba velja vam in vašim otrokom in vsem oddaljenim, (23) kolikor jih pokliče Gospod naš Bog." Še z več drugimi besedami je pričeval in jih opominjal: "Otmite se od tega pokvarjenega rodu".

Kateri so torej sprejeli njegovo besedo, so bili krščeni, in pridružilo se je tisti dan okoli tri tisoč duš.

Bili so pa stanovitni v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha (27) in molitvah. Sprehajal je pa strah dušo slehernega; tudi se je v Jeruzalemu po apostolih godilo mnogo čudežev in znamenj, in strah je bil

(23) Namreč poganom.

(7) Večina razlagavcev pod "lomljenjem kruha"umeva daritev sv. maše, med katero so verniki prejeli sv. obhajilo (gl. tudi vrsto 46).

velik med vsemi. Vsi pa, kateri so vero sprejeli, so bili skupaj in so imeli vse skupno; (287) posestva in premoženje so prodajali in jih razdeljevali med vse, kolikor je kdo potreboval. Vsak dan so enodušno še prihajali v tempelj, lomili po hišah kruh in uživali jed z veseljem in preprostim srcem, hvaleč Boga in priljubljeni pri vsem ljudstvu. Gospod pa je vsak dan pridruževal takih, ki naj bi se zveličali.

Peter in Janez sta šla v tempelj ob deveti molitveni uri. (29) In nekega moža, ki je bil od rojstva hrom, so prinašali in ga posajali vsak dan k tempeljskim vratom, ki se imenujejo Lepa, da bi v tempelj gredoče prosil vbogajme.

(28) Prim. Apd 4, 32 in opombo k temu mestu.

(29) Po naše ob treh popoldne. — Molitve v tempelju so se opravljale redno trikrat; zjutraj, popoldne ob treh in ob solnčnem zahodu.

Ta je videl Petra in Janeza, ko sta hotela vstopiti v tempelj, in je prosil miloščine. Peter in Janez sta se vanj ozrla in Peter je rekel: "Poglej v naju!" In gledal je vanja ter pričakoval, da bo od njih kaj dobil. Peter je pa rekel: "Srebra in zlata nimam, kar pa imam, to ti dam: v imenu Jezusa Kristusa Nazarečana vstani in hodi." In prijel ga je za desnico ter vzdignil: in v hipu so se mu utrdila stopala in gležnji, in je s skokom vstal ter hodil. Nato je stopil z njima v tempelj in je hodil, poskakoval in Boga hvalil. In vse ljudstvo ga je videlo, da hodi in Boga hvali. Spoznavali pa so ga, da je on tisti, ki je zaradi miloščine sedeval pri tempeljskih Lepih vratih, in prevzela jih je groza in strmenje nad tem, kar se mu je prigodilo.

(Nadaljevanje)

Srečko Ferfolja, Buenos Aires.

JOSIP SRITAR

Skoro vse voditelje slovenskega naroda, vse naše umetnike, pesnike, pisatelje, vse duševne velikane, s katerimi se lahko ponasamo, skoro vse nam je dala do danes naša preprosta kmečka hiša, in seveda tudi Josipa Stritarja.

Sredi preteklega stoletja so izšli iz lepe, sanjave, malce zapuščene in ubožne Dolenjske, skoro istočasno kar trije možje, ki jih moramo po pravici imenovati stebre slovenskega pripovedništva, slovenske literature in slovenske kulture: Stritar, Levstik in Jurčič.

Levstik in Stritar sta bila skoro vaščana, doma iz velikolaške okolice, od koder je že predavnimi časi izšel znameniti slovenski reformator in književnik Primož Trubar.

Dne 6. marca bo minilo devetdeset in osem let, kar je bil, leta 1836, Josip Stritar rojen v preprosti kmečki družinici vasiice Podsmreka pri Velikih Laščah.

V svojih otroških letih je bil slaboten. Kakor drugi vaški otročaji je pasel krave in se igral s tovariši in tovarišicami, izmed katerih mu je sosedova rejenka najbolj ostala v spominu in jo je še po dolgih letih opisoval v svojem prvem romanu imenovanemu "Zorin".

Ko je dovršil laško osnovno šolo, je prišel desetletni Jožek v Ljubljano, kjer je najprej dovršil pripravljalne razrede za gimnazijo, leta 1847 pa je vstopil v ljubljanske srednje šole.

Bil je izredno priden in nadarjen, zaradi česar je bil tudi kmalu sprejet v Alojzijevišče, kjer je cvelo takrat najbujnejše slovensko dijaško življenje.

Alojzijevišče je bil dijaški dom za srednješolce, ki ga je ustanovil ljubljanski škof Anton Alojzij Wolf, in kjer so imeli dijaki proti razmeroma nizki mesečnini, ubožni in dobri dijaki celo brezplačno stanovanje in vso primerno oskrbo. Obiskovali so "Alojzniki" državne šole, doma v Alojzijevišču pa so se na šolo pripravljali in razloženo tvarino ponavljali. V Alojzijevišču je vladal strog red. Ves čas je bil najnatančnejše razdeljen in določen bodisi za učenje, bodisi za potrebno razvedrilo, tako da so morali izrabiti študentje vsak trenutek in niso bili nikdar sami sebi prepuščeni. Učili so se v velikih skupnih učilnicah, kjer so posebni "prefekti", nadzorniki, bogoslovci ali duhovniki, skrbeli za red in tudi pomagali dijakom,

ki kake razlaga niso morda v šoli prav dobro razumeli. Zaradi tega se bili Alojzniki redno najboljši dijaki in so se tudi v poznejšem javnem življenju redno dobro odrezavali, ker so bili navajeni že od mladega dela in reda. Večina vseh velikih voditeljev slovenskega ljudstva novejšega časa je izšla iz Alojzijevišča, čeprav so se mnogi izmed njih, na primer pokojni dr. Tavčar, udeleževali v drugačnih in celo čisto nasprotnih idejnih smereh, kakor jih je zagovarjalo in propagiralo vodstvo Alojzijevišča.

V Alojzijevišču je živel istočasno tudi pet let starejši Fran Levstik, ki ga mi že poznamo.

Znamenito leto 1848 je zbudilo posebno med takratnim slovenskim dijaštvom veliko navdušenje, zanimanje in ljubezen do slovenskega jezika in domačega ljudstva, katerega so se premnogi, skoro vsi takratni starejši slovenski izobraženci, sramovali. Izredno sposobni, občudovani, navdušeni in bojeviti Fran Levstik je postal naravni vodja takratnega slovenskega narodnega dijaštva, posebno Alojznikov, ki so si osnovali narodno društvo in celo izdajali tedenski časopis, v enem izvodu pisano "Daničico", ki se še danes hrani v ljubljanski bogoslovski knjižnici.

O počitnicah sta prihajala oba mlada študenta še v tesnejši stik. Na Levstikovo spobudo je objavil takrat še nekoliko boječi šestšollec Stritar v "Zgodnji danici" svojo prvo pesmico, med tem, ko je že veliko prej pisal v zgoraj omenjeni dijaški list Daničico.

Že v gimnazijski letih je imel Stritar posebno veselje za učenje jezikov in tujih slovstev. Ko se je leta 1855 upisal na dunajsko vseučilišče in si izbral študij starih latinskih in grških klasičnih jezikov, njihove zgodovine in njihovega slovstva, je bil že globoko izobražen mlad mož.

Kakor večina takratnih slovenskih dijakov, se je moral tudi Stritar na Dunaju sam preživljati. Ponudil se je v službo premožnim dunajskim družinam za domačega učitelja in vzgojitelja njihovih otrok, kar je bilo odločilne važnosti za vse poznejše Stritarjevo življenje in delovanje. V družbi teh bogatih plemiških družin je namreč prepotoval o počitnicah vso Evropo, se seznanil z vsakovrstnimi družbami in modernimi jeziki in njihovimi književnostmi. Zlasti si je od blizu ogledal Švico, Francijo, Nemčijo, Italijo in Češko.

Šele leta 1865 se je takrat devetindvajsetletni Stritar stalno naselil na Dunaju, kamor je prišel isti čas tudi mladi Josip Jurčič, ki je bil že zaslovel v slovenskem slovstvu in takoj sklenil s Stritarjem trdno prijateljstvo in ga nagovoril, da je kot evropsko izobražen mož pokazal Slovencem evropske duhovne zaklade in jih je začel seznanjati z njihovim slovstvom.

Jurčič in Stritar sta začela skupno izdajati "Klasje z domačega vrta", od katerega je izšel sicer en sam zvezek, toda v njem je bilo objavljeno in razloženo najdražje, kar smo Slovenci imeli: do takrat pozabljene pesmi Franceta Prešerna.

Stritar, takrat slovstveno najizobraženejši Slovenec, nam je šele pokazal Prešerna v pravi luči! Do njegovih časov je poznala slovenska leposlovna moda takorekoč samo neslovenske prevode in speve Koseskega, katerim se danes smejejo in čudijo. Stritar je zavrzel Koseskega in tovariše, in pokazal Prešerna kot pesnika po božji volji, na katerega moremo in moramo biti Slovenci ponosni.

Stritarjeva je mahoma obveljala. Skupno z

Jurčičem in Levstikom je začel širiti obzorje slovenske kulture v evropskem smislu. Stritar je postal na mah splošno priznani vodja mlade slovenske literarne umetnosti. Učil je v slavnih člankih po tedanjih listih, ki so mu bili na razpolago in posebno v svojem "Dunajskem zvonu", ki je bil prvi strogo leposlovni slovenski list. V tej "šoli" je glavni Stritarjev pomen. Kot njegovega najodličnejšega učenca je treba omeniti Goričana Simona Gregorčiča.

V širokih slovenskih krogih vendar trojica Stritar-Levstik-Jurčič ni našla razumavanja. Posebno mladega Stritarja, svežega, brihtnega modernega, naprednega "starini" niso razumeli in so mu začeli nasprotovati, kar je tenkočutnega Stritarja prekomerno bolelo. Znan je njegov odgovor v Dunajskih sonetih:

Izpoved mojo čujte: Jaz svobodi
iz srca vdan sem — mirno poslušajte!
V politiki poštenost mene vodi,
temó sovražim — kamen pobirajte!
Za mir gorim, za spravo med narodi,
Slovenec liberalen sem — metajte!

Pri čemer je treba omeniti, da Stritarjev "Slovenec liberalen" ne pomeni istega kar danes pomeni ta nesrečna beseda, ne kulturno, ne versko, ne socialno, saj je bil Stritar globoko veren in se je ogreval za takrat vstajajoči socializem, dočim filozofsko res ni bil dovolj temeljit in ni enega ne drugega razumel do zadnjih doslednosti in globin.

Ko se je Stritar oženil, napravil profesorske izpite, dobil stalno profesorsko službo na piaristovski gimnaziji na Dunaju in mu je bil zagotovljen tako gmoten obstanek, se je spet z večjo vnemo lotil književnega dela, katero mu je bilo nasprotovanje Slovencev v domovini nekoliko ogrenilo in katero je bil za nekaj časa opustil. V to dobo spadajo Stritarjeva najboljša slovstvena dela. Posebno je nastopal za osvobojenje slovanske balkanske raje izpod turškega jarma. Mislino na okupacijo Bosne in Hercegovine leta 1878!

Stritar je bil sploh globoko socialno čuteč mož. Naj postavimo sem samo eno izmed zadevnih njegovih misli:

Drobtine naj berač vesel pobira,
ki padajo z bogate mize v prah!
Da enemu je dobro, sto jih hira!
Glad siromaka pridnega zatira,
po božji zemlji tava bled in plah.

Kot nekak zaključek svojega literarnega dela je izdal Stritar v letih 1887 in 1888 šest zvezkov svojih izbranih spisov, katerim je leta 1899 dodal še sedmo knjigo.

Na stara leta se je začel ukvarjati z mladinskim slovstvom in je izdala celovška Mohorjeva družba četvero zadevnih njegovih knjig: Pod lipo, Jagode, Zimski večeri in Lešniki.

Leta 1901 se je Stritar poslovil od šolske službe in stopil v pokoj. Živel je na Dunaju in v Aspangu na Nižjem Avstrijskem.

Čeprav odličen slovenski pisatelj je vendar Stritar vse svoje življenje preživel v tujini, večinoma na Dunaju. Šele stiska povojnih let, ko je moral starček Stritar naravnost stradati, ga je domovina povabila v Rogaško Slatino, kjer mu je pripravila v stanovanje čedno vilo. Toda že istega leta je za vedno zaprl svoje zemske oči.

Njegovo mrtvo truplo je bilo prepeljano v Ljubljano, kjer so je v Narodnem domu postavili na mrtvaški oder in je bil zadnji pokopan v pisateljski grobnici na starem ljubljanskem pokopališču pri svetem Krištofu.

Vredno je občudovanja vesoljstvo

NAŠA ZEMLJA je ogromna krogla. 12.740 (Dvanajst tisoč sedemsto štirideset) kilometrov je velik njen premer, tako debela je, in nekaj čez eno milijardo kubičnih ali prostorninskih kilometrov, znaša njena prostornina.

Učenjaki sklepajo, da na zemlji svoj čas ni bilo življenja. Odtrgala da se je od gorečega solnea, in je bila sama goreča in svetla, dokler se ni v vsemirju počasi ohladila in se tako pripravila za življenje kakoršno sedaj živi na njej.

Nadalje mislijo učenjaki, da ima zemlja samo trdo skorjo, v njeni notranjosti pa da vlada še danes vročina ki topi rude in kamenje, in jih ne izpreminja samo v tekoča telesa, kakor na primer martinove peči železo, marveč celo v plinasta, zraku ki ga vdihavamo podobna. Na podlagi te domneve si razlagamo potrese in bruhanje ognjenikov, ko pridre iz zemlje tekoča ognjena lava.

Človek je kljub svojemu bahanju prodrl smešno malo v zemeljsko globino. Doslej najgloblje 2.240 m.

Če si predstavimo zemljo pomanjšano kot velikansko usnjeno nogometno žogo s premikom peterih metrov, bi na njej naše najvišje hribe komaj še zaznali. Sorazmerno pomanjšani bi bili mi ljudje kakor neznatni, človeškim očem nevidni praški, ki se je drže.

Če bi se ta prašek razmeroma tako globoko zajedel v žogo, kakor se je doslej človek najgloblje zakopal v zemljo, bi še eno desetino usnja ne prevrtal, če mislimo, da more biti pri tako veliki žogi debelo samo dva centimetra.

Čim globlje kopljemo v zemljo, tem neznanejša postaja vročina. V globini 2.240 metrov je pozimi in poleti 83 stopinj Celzija stalne vročine, to je toliko da bi voda skoraj zavrela, človek pa kajpada v njej nebi mogel vzdržati. Če bi mogli kopati še globlje, sklepajo učenjaki, da bi prišli do plasti, kjer se topijo rude, in še globlje bi našli za nas nepomisljive železne, zlate, srebrne, in vseh mogočih vrst pline.

Zemlja pa je tudi še sicer podobna s plini napolnjenemu zrakoplovu, balonu, ki se vozi po zraku. Ne leži namreč mirno na kakšni trdni podlagi, marveč se z nepojmljivo naglico. 29.763 metrov na sekundo, vozi okrog solnea.

Poleg zemlje poznajo zvedoslovci še 734 večjih in manjših svetov, ki se okrog solnea vozijo, drug na drugega vplivajo in tako v ravnostju vzdržujejo.

Vso to skupino zvezd in svetov imenujemo solnčni sestav ali solnčni sistem. Ogromen je. 735 večjih in manjših svetov! Tako umetno je sestavljen, da smo rabili ljudje, ki se radi za modre štejemo, več tisoč let, da smo njegov ustroj grobo spoznali, pa še danes ne vemo, če ga res poznamo čisto tako kakor je.

Poleg planetov, o katerih smo zadnjič obširneje govorili, spadajo v solnčni sestav zlasti še kometi, ki obletavajo solnce v zelo iztegnjeni podolgovasti krivulji imenovani elipsa, in ne kakor planeti, ki se vozijo okrog solnea skoraj v krogu. Dočim so planeti več ali manj vedno enako oddaljeni od solnea, pridejo kometi včasih solneu prav blizu in mora vladati na njih taka vročina da bi vzdavnaj zamrlo vsako zemeljskemu podobno življenje. Včasih pa se spet od solnea neznansko oddaljijo in mora zaradi tega zavladati na njih mraz, ki bi spet uničil kakoršnjekoli zemeljskemu podobno življenje.

Če zemlja obide solnce natančno v enem letu, rabijo nekateri kometi za svoj obhod okrog

solnea po 70 in še več let. Na svojem potu se ne gibljejo vedno enako hitro: čim bližje so solneu, tem hitreje in tem počasneje, čim bolj so od solnea oddaljeni.

Kometi vlečejo za seboj svetlo in prosojno vlečko, ki ji pravimo rep, komete same pa imenujemo radi njihovega repa tudi zvezde repatice. Zvezde repatice sestojijo iz istih snovi, kakor solnce, ali zvezde imenovane stalnice, ali zemlja, ali planeti, skratka kakor nebesni svetovi sploh. O kometih vedo zvezdoslovci veliko manj kakor o solneu ali o planetih.

Nekoliko starejšim izmed nas je posebno znan Halleyev komet, ki se je leta 1909 tako zelo približal naši zemlji, da je morala zemlja na svojem potu okrog solnea tudi skozi ogromni kometov rep ali vlečko, o čemer je takratno časopisje obširno poročalo in napovedovalo vse mogoče verjetne in neverjetne stvari. Trenutka ko bo prišla zemlja v kometov rep so se mnogi bali. Nekateri so prerokovali zaradi strupenih plinov, ki bi jih ta "rep" lahko vseboval, celo konec življenja na zemlji. Kakor smo videli se ni zgodilo nič hudega. Komet sam pa so po vseh slovenskih krajih opazovali z velikim zanimanjem, česar se mnogi naši čitatelji gotovo še živo spominjajo.

Mnogi učenjaki so razlagali tudi iz svetega pisma znano "zvezdo Modrih" z velikim kometom, ki da se je prikazal na nebu v času Jezusovega rojstva, vendar se zdi, da ta razlaga ne pojasni dovolj svetopisemskega poročila, čeprav je tisti čas ras zasijal na nebu velik, mogočen in svetel komet, kakor so učenjaki zadnji čas izračunali.

Kakor solnčni spremljevalci okrog svojega središča, solnea, tako se vozi tudi ves ta solnčni sestav, solnce s svojimi 735 spremljevalci — neznano kam.

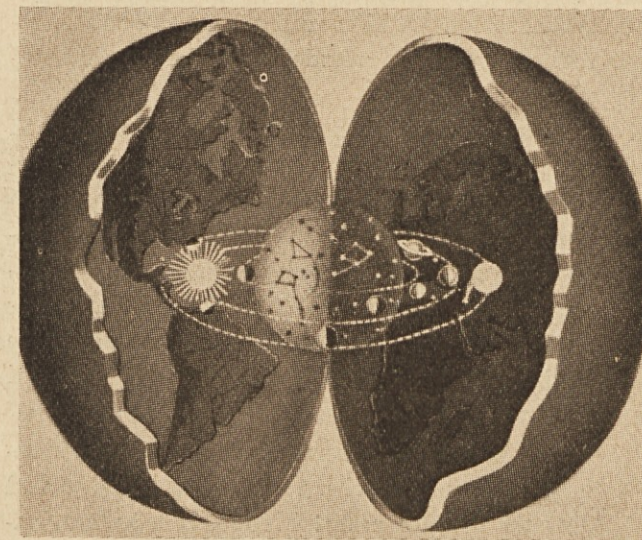
Toda kaj bo solnčni sestav v primeri z vesoljnim svetovjem!

Ali ste se že kdaj zagledali v jasno večerno nebo, vse pokrito s svetlikajajočimi se zvezdami? Štetih jih nemara še nihče ni poizkusil, ker bi se mu zdelo tako početje nesmiselno. Morda bi jih našteali s prostim očesom kakih 10.000. Koliko da jih je v resnici, ne ve nihče. Čim bolj izpopolnjujejo zvezdarne svoje daljnogledke, temveč jih je videti. V Treptowem pri Berlinu sem se čudil pred leti velikankemu, 21 metrov dolgemu daljnogledu za opazovanje zvezd. Vendar imajo danes drugod še boljše in večje. Na podlagi računov iz fotografij, povzetih po takih daljnogledih trdijo učenjaki, da je zvezd vsaj nekaj sto milijonov, nekateri pa jih štejejo kakih deset milijard ali deset tisoč milijonov.

Deset milijard zvezd stalnie! Deset milijard

Navidezna pota zvezd. Fotografija.

Zgoraj: Severni sij, kakor ga je včasih videti sredi noči v severni Franciji. Znano je, da imata severni in južni tečaj po šest mesecev dolge "dneve" in ravno tako dolge noči, že v severni Evropi pa je ob jasnem vremenu vsled severnega sija tudi o polnoči videti, kje da se nahaja solnce.

Levo: Svetovje, kakor si je je zamislil Emilio Amico-Roxas, kakor omenjamo na drugi strani tega sestavka in ki je v popolnem nasprotju s sedaj običajno teorijo, podmeno o svetovju, kakor jo mi ravno kar razkladamo.

Jutro

rovih solnčnih sestavov! Tudi samo imen si ljudje ne moremo izmisliti zanje!

Mislimo si veliko knjigo s tisoč stranmi. Na vsako stran bi zapisali po sto imen posameznih zvezd stalnice, katerim bi si bilo treba imena seveda šele izmisliti. In sedaj si predstavite stotisoč takih knjig. Če bi bile debele po pol decimetra in bi jih stisnili eno poleg druge, bi bile njihova vrsta dolga pet kilometrov. To bi bil približni katalog, seznam zvezd stalnice našega svetovja, ki jih za enkrat poznamo, samih solne, ki so večinoma večja kakor je naša, izmed katerih ima nemara vsako spet svoj čredo spremljevalcev, naše na primer sedemstotridaset in pet nevštevši najmanjše, o katerih ne vemo nič gotovega, izmed katerih pa nobeden ni pozabljen in nobeden samemu sebi slepo prepuščen!

Kako daleč so od nas?

Za pot iz zemlje na sonce bi rabil svetlobni žarek, kakor smo videli, osem minut, do meseca celo samo eno dobro sekundo, zemljo bi obletel v eni sekundi sedem in pol krat. Do nam najbližje zvezde stalnice, imenovane Alfa Centavri, pa bi rabil svetlobni žarek štiri in pol leta. Do zvezd Velikega voza, zelo svetlih zvezd vidnih na severni zemeljski polobli, s pomočjo katerih je v naši domovini prav lahko najti zvezdo Severnico in po njej precej natančno določiti severno smer bi rabila svetloba dobrih sto let. Do daljnih finih zvezdic Rimske ceste pa pravijo zvezdoslovci, da bi rabila svetloba nekaj tisoč let!

Pa še nikakor nismo pri koncu čudes neizmernega stvarstva. Samo prostor mi ne pusti, da bi o njih še kaj več pripovedoval. Zvezdoslovci čisto resno mislijo, da so zvezde, do katerih bi rabila svetloba milijone let in premnoge da so tako daleč da od njihovega postanka do danes svetloba še ni utegnila priti do nas in da jih zaradi tega tudi z najboljšimi daljnogledi še nemoremo videti, če so še tako velike, velikokrat večje, kakor naše sonce.

Kakor tvorijo planeti in kometi, asteroidi i.t.d. s solncem vred poseben tako imenovani solčni sestav ali sistem, tako tvorijo tudi sonca, zvezde stalnice, svoje "zvezo", svoj sistem ali sestav. Sistemu kateremu pripada naše sonce in skoraj vse zvezde, ki jih vidimo, pravimo sestav Rimske ceste.

Veličino svetovnega sestava Rimske ceste vam bom poizkusil predočiti še na drug način.

Pravijo da ima obliko velikanske leče, po približno obliko dveh na znotraj obrnjenih oklepajev (), po kateri da so posamezne zvezde dovolj enakomerno posejane.

Postavimo se sedaj v duhu daleč vun iz sestava Rimske ceste in se mu od daleč bližajmo!

Najprej bi videli v daljavi gosto in fino meglico, podobno znani Rimski cesti, samo manjšo in finejšo. Čim bližje bi prišli, tem bolj bi se začele razločevati in svetlikati iz zvezdne megle posamezne zvezde.

Ko smo prišli do prvega solnea, do prve zvezde stalnice, določimo hitrost spet na tristotisoč kilometrov vsako sekundo. To je hitrost elektrike ali luči. Za pot, ki jo naredita luč ali elektrika v eni sekundi, bi rabil najhitrejši brzovlak vsekakor svojih tri tisoč ur ali stopetindvajset dni, če bi mogel voziti brez prestanka noč in dan! Kljub taki naglici bi rabili po več let, da bi prišli od ene zvezde stalnice do druge.

Najbolj bi nas zanimalo naše sonce. Seveda bi ga bilo težko spoznati, ker iz daljave ni dru-

gačno, kakor druge zvezde. Bolj od blizu bi ga spoznali po njegovih osmih glavnih spremljevalcih, trabantih, nekoliko manj svetlih zvezdah, ki se okrog njega prepeljavajo. Tretji spremljevalec od solnea sem je naša zemlja.

Da bi prišli od skrajne zvezde sestava Rimske ceste do našega solnea, bi napravili ogromno pot, za katero bi rabili kljub blazni naglici — petnajst tisoč let!

Osem minut pozneje bi švignili mimo zemlje, in čez pet ur bi bili že spet izven solnčnega območja.

Naše sonce je približno sredi sestava pot Rimske ceste. Če bi hoteli toraj s tirostjo svetlobnega žarka prepotovati do kraja vse to ogromno ozvezdje, bi rabili za to svojih trideset tisoč let. Pa bi morali iti naravnost, ne letati od zvezde do zvezde, in nikjer se nič ustavljati.

Kako je vsemirje s svojimi milijardami zvezd nekaj velikanskega, veličastnega, umetno sestavljenega, natančno preračunanega! Kako malo vemo pravzaprav o njem. Še tega ne vemo zagotovo, ali je ta zgoraj popisani svetovni sistem Rimske ceste edin, ali pa obstoji poleg njega še kaj takih gorostasnih stvorov, kar je bolj verjetno, oziroma kar smatrajo učenjaki za skoraj gotovo.

Kaj je sonce z vsemi svojimi trabanti, spremljevalci, v primeri z vsemi milijardami zvezd sestava Rimske ceste! Mnogo, mnogo milijonkrat je manjše!

Kaj bo potem zemlja v primeri s celokupnim solnčnim sistemom, z vsemi 735 večjimi in manjšimi svetovji, ki sonce obkrožajo in izmed katerih je samo Jupiter tisoč dvesto devedeset petkrat večji od nje!

In kaj bo potem zemlja v primeri s celim sestavom Rimske ceste! neizmernim svetovjem?

In kaj bo končno zemlja v primeri s celim

Kaj bomo ljudje v primeri z ostalim božjim stvarstvom če smo že v primeri z zemljo, ki je sama nič, tako majhni, da na njej kar izgine. Če greste na majhno višji zvonik, že pravite, da smo mi drugi kakor mravlje. In resnično se nikakor ni treba vspeti tako zelo visoko, da nas sploh ni zaznati. Resnično: veliko, veliko večja bi morala biti nogometna žoga, ki sem jo skraja omenil, da naj predstavlja našo zemljo, da bi bili mi ljudje, sorazmerno z njo pomanjšani, vsaj vidno drobčkan prah na njeni površini.

Tako imamo sedaj pred seboj nazorno sliko, kaj da je, kaj da pomeni in kaj da zmore posamezen človek v velikem božjem stvarstvu! Ali pa tudi vsi ljudje skupaj! Vsi imenitniki, vsi umetniki, vsi znanstveniki, vsi bogataši, vsi generali, vsi ministri, vsi kralji in cesarji, kar jih je še kje na svetu.

Pravi nič!

Na drugi strani pa je človek spet imenitna stvar: da s svojo bistroumnostjo, s svojo znanostjo, s svojo pametjo lahko obseže vso to ogromnost stvarstva, da je na nek način sprejme celó vase, v svojo domišljijo, v svoj razum, v svoje možgane.

Kako majhen in neznaten je vendar človek po telesu, in kako čudovit in mogočen po svojem duhu!

Star španski pregovor pravi sicer, da je el mentir de las estrellas muy seguro mentir, pues to que nadie ha de ir a preguntárselo a ellas,

da najbolj varno lagati o zvezdah, ker jih ne bo šel nihče povpraševati, vendar smo hoteli mi kratko, poljudno in vsaj v glavnih obrisih našim cenjenim čitateljicam in čitateljem popisati ogromno svetovje na katerem in v katerem živimo in smo, tako, kakor si je predstavlja najmodernejša znanost in o čemer so si skoro vsi znanstveniki edini.

Skoro vsi, ne čisto vsi. Vsi ljudje smo namreč redkokdaj o kaki stvari popolnoma istega mnenja.

Tako je prišel pred nekaterimi tedni tudi v Buenos Aires mlad človek, kateremu ni moglo odrekati vse ženijalnosti, večkrat predaval pred izbranim in začudenim občinstvom in celo izdal debelo knjigo, v kateri hoče popolnoma na glavo postaviti teorijo, ki smo jo zgoraj razvili in je sad večstoletnega naporenega dela nešteti učenjakov od Kopernika in Galileja do današnjih časov.

Kakor smo videli, je bistvo gornje naše domneve, teorija, da je sonce središče okrog katerega kroži zemlja in planeti, kar sta slutila že Kopernik in Galilei, čeprav tega nista mogla dokazati. Zaradi te trditve je prišel Galilei v spor z rimsko kongregacijo. Galilei svojega nauka ni znal dokazati in ga je moral preklicati. Kljub temu pa je menda vzkliknil po preklicu: *Eppur si muove* — vseeno se giblje, namreč zemlja okrog solnea!

Ta kratki stavek, ki je postal v zgodovini tako slaven odkar je med znanstveniki splošno zmagala Kopernik-Galilejeva teorija, podmenja li domneva, je zaobrnil zadnji čas mladi Emilio Amico-Roxas v stavek, ki se nam zdi danes morda še bolj čuden, kakor ljudem svojega časa Kopernikovo in Galilejevo modrovanje: **Eppur non se muove** — in vendar se ne giblje, namreč zemlja okrog solnea, čeprav so vsi moderni učenjaki tega mnenja!

Emilio Amico-Roxas si je zamislil povsem drugo razlago nebesnih naravnih pojavov, ki jih v svoji zgoraj omenjeni knjigi obširno razlaga. Po njegovem mnenju sicer zemlja resnično kakor ogromna krogla, na kateri živimo ljudje, samo da živimo po njegovem na kroglini notranji in ne na zunanji strani. Sonce zvezde, kometi in planeti po njegovem niso gorostasi, kakor smo jih mi zgoraj popisovali, marveč so prav neznatne stvarice kakor kaže gornja slika, ki naj nazorno razlaga Roxovo teorijo, podmeno o svetovju.

Najboljše fotografije v Buenos Airesu
ob navadnih cenah

OPTICA FOTO E. FERRO

LAVALLE 1242 — U. T. 25 - 5800

Vse foto potrebščine

20 o/o popusta na optiko

Elektromehanična delavnica

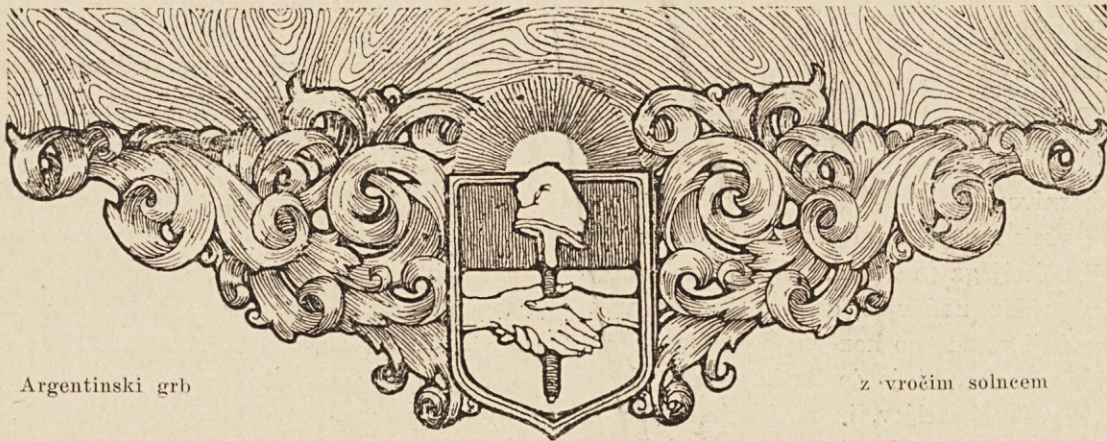
KLARIČ & METLIKOVEC

Popravljanje in postavljanje električnih
motorjev, dinamos, ventiladorje
in drugih strojev

Izdelava solidna, vsega v stroko spadajo-
čega dela

Se delajo modeli (matrices) — Varenje
(Soldadura Autogena)

J. B. ALBERDI 232 — U. T. 60 Cab. 6604
BUENOS AIRES

Argentinski grb

z vročim solncem

FRANC DALIBOR

ARGENTINSKI FILMI

IV. FILM: ¡UFA, QUE CALOR — JOJ, KAKO JE VROČE!

Vlakovodje spadajo v Argentini med privilegirance. Po 450 pesov mesečno jih plačujejo!

Prijazno me je pozdravljala mladi don Albino in mi prožil desnico v pozdrav dočim je vihtel v levo mrežasto ruto imenovano v Argentini trapo de maquinista, in si z njo otiral znoj. "Polletno plačo pustim, če mi dajo v tej vročini dva meseca počitnici!" Molčal sem, mislil pa sem si: Ti lahko tako govoriš samski mladenič z mesečnimi 450 pesi plače!

Ampak, kar je res, je res: reveža sta vlakovodja in kurjač v tej vročini! Kakor prikazni iz Dantejevega pekla sta se mi zdela. Ne daj Bog, da bi solčarica zadela oba skupaj! Kaj bo z vlakom s tisoč potniki? Pa tudi za enega samega bi bilo škoda.

Opazoval sem šoferja na avtobusu.

Kakor bi vso noč preplesal je utrujen. Pa ni. Ženo ima in otroke in vsak dan komaj čaka, da bi jih spet videl in se pri njih zamotil.

Za desetinko sekunde se mu včasih zaproveki, pa že spet budno in pozorno vozi in pazi, da se ne bo zgodila kaka nesreča. Saj pa tudi mora pri velemestnem prometu! Ena sama napačna kretnja in nesreča je lahko tu. Nesreča za trideset, štirideset in petdeset potnikov.

Vsi avtomobilisti so mi tožili, da bo po šoferjih in po gospodarjih avtobusov, čo bo trajala taka vročina še nekaj mesecev. Pnevmatike da pokajo v vročini naprej in naprej. Stane pa ena sama pnevmatika za osebni avto okrog petdeset in za avtobus okrog sto pesov! Hkrati se ob taki priliki zelo rada zgodi nesreča. Kar oči sem zatisnil, če sem v taki v neznosni vročini mastil v avtobusu, natrpanem ko sardine v škafliji in pomislil, če bi sedajle ob majhni šoferjevi nepazljivosti počila pnevmatika, ali celo šoferja popadla solčarica in sem modroval, da bi v takih vročih dneh najboljši vedno nosil s seboj testament, kdor ima količkaj testirati.

Kdor malo ve, koliko da moramo buenosajreščani vsak dan prevoziti, mi bo rad pritrdil, da je moje modrovanje umevno, umestno in potrebno.

Kateri mislijo, da je argentinska vročina zastonj, se zelo motijo.

Le vprašajte samce, ki si hočejo ali morajo sami prati svoje perilo, in plačevati za pranje vsake srajce po 20 do 30 centavov, kar sicer za perice ni pretirano. Pri taki vročini je treba vsako jutro svežega perila, ko pa pridete zvečer iz dela, Vam je vsled pota nalepljeno

po životu, in človek je po pravici žalosten svojega nebogljenega telesa, ki tako duhti — po kvasu in kislem mleku.

Krona argentinskih pasjih dni je tropična noč!

Zrak je nasičen vlage, od nikoder nobenega blagodejnega vetra, tudi na azoteji, strehi, kamor se hodimo zvečer hladit, tudi na azoteji nobenega osvežila, kakor bi plaval po neprijetno mlačni mlakuži se Ti zdi. Na spanje ni misliti tja do ene, do dveh ali celo treh zjutraj. Ob šestih pa je treba že vstati! In same zakone božjih zvezd so argentinski postavodajci dali v nič: uvedli so poletni čas, premaknili uro za eno naprej, tako da imamo uradno že ob petih zjutraj šesto uro.

Naša najbolj gotova družba vročih poletnih noči so — komarji. Sicer argentinski komarji niso tako strupeni, kakor njihovi tovariši po nekaterih drugih deželah, vendar so vse kaj drugega, kakor prijetni gostje.

Kako težko se jih je ubraniti!

Mosquitera, čez posteljo razpeta gosta mreža Vam zrak tako zgosti, da pod njo komaj diha te. In še pod njo se Vam komarji prikradejo, če niste dovolj spretni in pazljivi. Znameniti "flit", ki ga rabijo do mala vse argentinske hiše, Vas varuje samo tako dolgo, dokler ga je še kaj razpršenega v sobi, istočasno ko komarje pa rade po njem tudi Vas boli glava.

Gorje, kjer se je zvezala s komarji še druga argentinska domača žival — stenica, ki jih seveda tudi ne manjka. V najboljših hotelih jih dostikrat najdete. Poznam "domáccice", ki vsak dan čistijo postelje in uničujejo to golazen, ki se pa zdi, da je neuničljiva, kjer se je enkrat ugnezdila.

Pomislimo sedaj, kaj se pravi stanovati v poletni vročini po conventillos, stanovanjskih kasarnah, kjer spi včasih po šest do osem oseb v eni sami razmeroma majhni sobi. Skoro vsi naši slovenski moški samci spe po štirje v sobah velikih 4 x 4m².

Zanimivo je, da v Argentini skoro ne poznamo bolh, ki marajo le bolj za pse in mačke.

Električna luč se mi je nekaj pokvarila. Kupim torej svečo in jo z vžgalicami vred postavim na nočno omarico. Zjutraj sveče nikjer. Raztopila se je.

Peka sem obiskal. Testo je gnetel. Debele potne srage so padale iz leca v — testo. Dober tek vsem kupcem. Njihov kruh je res pomešan s potom obraza — samo da pekovega.

V taki vročini je vsako delo dvakrat težko. Tudi delo bančnega ravnatelja, ki sedi v mehkem fotelju in mu trije ali štirje ventilatorji od vseh strani pihljajo sapice. Kdor ni vajen naporenega duševnega dela, bo komaj razumel, koliko truda in pota da zahteva zlasti ob takih vročih dneh, kakor nasprotno duševni delavec le prerad ne upošteva veljave ročnega dela, ker ga sam ni izkusil in ga ne pozna.

Najhujše je po mojem v taki vročini delavec po frigorifikih, velikih hladilnicah mesa. Ob vročini devet in tridesetih stopinj sekajo meso, zelo težko delo, potem pa hajd v camero frigorifico, ledenico z morda 20 stopinjami pod ničlo! V trenutku 60° razlike! Slovenski delavci, ki so zaposleni po frigorifikih so mi pravili, da jih kakor mrzlica pretrese, ko stopijo v hladilne prostore, čeprav se oblečejo preje v težke kožuhe.

V najbolj vročih letošnjih dneh je umrl sin znanega mi učitelja. Štirinajst dni pred smrtjo je šel igrati "pelotas", nogomet, in ena taka usnjena žoga ga je iz daljave kakih 15 metrov zadela naravnost v želodec. Drugi dan ni več vstal. Začele so mu zatekati noge. Tudi navzgor se je oteklina širila. Čez štirinajst dni je umrl.

Točno osemnajst ur smo ga imeli na mrtvaškem odru, pa ga je bilo treba venomar obliovati s klorom, sicer bi nihče ne mogel ostati v sobi.

Veliki češki pesnik Svatopluk Čech prosi v eni svojih balad, naj bi ne umrl v poletni vročini. "Ena se njemu je želja spolnila", umrl je januarja, ko je v Pragi vse pokalo od mraza. Kako bi Svatopluk Čech šele v Argentini želel smrti pozimi.

Tudi živali čutijo vročino, posebno domače.

Nekaj kokoši mi je poginilo letošnje pasje dni! Konji so menda posebno občutljivi. Ob takih vročih dneh poginejo včasih celi roji čebel, kar je popisal na primer tudi slavni belgijski pisatelj Maeterlinck.

Na splošno se ljudje mnogo lažje zavarujemo proti mrazu kakor proti vročini. Posebno tisti, ki delamo pod streho. Čudim se, da si moderna tehnika ni mogla izmisliti še ničesar resnično uspešnega proti pasji vročini. Ventilator ni pri veliki vročini štiridesetih stopinj enkrat zanič.

Zdravje in velika vročina si nista dobra prijatelja. Vsak peti Argentinec dobi po vsem životu vročinske izpuščaje, ki nevzdržno srbe, kadar se človek oznoji. Prebavni aparat revoltira. Možganska, vročinska kap in pljučnica so zelo pogoste. Razmeroma jih poleti veliko več izgubi pamet kakor pozimi. Mnogo bolj pogoste so razne ženske bolezni, in spolne se razvijajo dvakrat hitreje kakor pozimi.

Najboljši žejegasec v poletni vročini je po mojem gorak čaj. Tudi drugi so tega mnenja. Dalmatinec, ki je trideset let mornaril in prevozil vsa morja, sedaj pa živi na Boki, mi je pravil, da je najbolj vroč kraj sveta Rdeče morje. Ne vsled zemljepisane lege, marveč vsled skalnatih bregov na obeh straneh, ki ne puščajo nobenega vetra v razmeroma ozko morsko sotesko. Pravil mi je Dalmatinec, da so po poti skozi Rdeče morje s posebno vneto pili gorak čaj.

Nadaljevanje

STORŽEK

Po LORENZINI — LOVRENČIČU

XXVI.

Storžek gre s svojimi sošolci na obalo, da bi videl morskega volka

Drugi dan je šel Storžek v šolo.

Predstavljajte si razposajene dečake, ko so videli, da je vstopil v razred dondek! Bušili so v tak smeh, ki ga ni hotelo biti konec. Vsi so se spravili nadenj: eden mu je potegnil čepico iz roke, drugi ga je vlekel za jopo po razredu, tretji mu je skušal napraviti pod nosom s črnilom brke, četrti pa mu je skušal celo navezati nitke na noge in na roke, da bi moral plesati po njegovi volji.

Nekaj časa je Storžek molče prenašal lahko miselne porednosti, a končno mu je pošla potrpežljivost, otepel se je najhujših brencljev, ki so se zaganjali vanj, in je rekel:

"Pazite se, dečki, jaz nisem prišel sem, da bi me vlekli kot Pavliho! Jaz spoštujem druge in hočem, da tudi drugi spoštujejo mene!"

"Dobro, dobro, ništre! Govoril si kot tiskarna knjiga!" — so zavpili pobalini in se valjali od smeha po tleh in najpredrznější izmed njih je stegnil roko, da bi prijel dondka za nos. A je bil prepozen. Storžek je zravnal pod klopjo nogo in ga je brenil v golen.

"Ojej, kako trde noge ima!" je zatulil dečak in si drgnil podpluto liso, ki mu jo je napravil dondek.

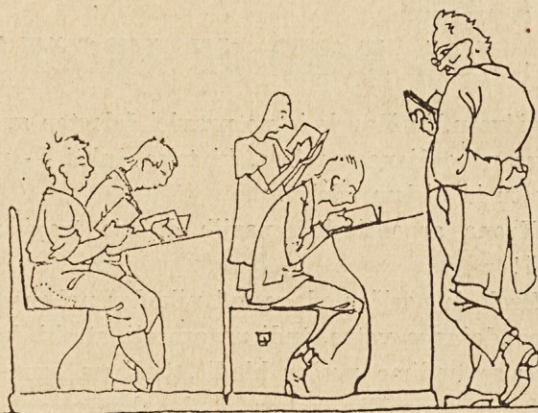
"In kake komolce!... Še bolj trde ko noge!..." je zaječal drugi, katerega je sunil za njegove opokle šale z laktom pod želodec.

Z breo in sunkom si je pridobil Storžek v

razredu splošen ugled in naklonjenost vseh šolarjev: vsak mu je hotel izkazati kako uslugo

Tudi učitelj ga je hvalil, ker je videl, da je pazljiv, priden, nadarjen, da prihaja prvi v šolo in zadnji vstane po končanem pouku.

Edina napaka, ki jo je imel, je bila, da je imel preveč prijateljev, in med njimi take, ki so bili znani malopridneži in lenuhi, ki jim ni bilo mar za učenje in napredek.

Učitelj ga je vsak dan svaril pred slabo družbo in tudi Sojka ga je često opozarjala:

"Pazi se, Storžek! Ti tvoji prijatelji te spravijo prej ali slej ob vsako veselje do šole in končno še v kako nesrečo!"

"Ni nevarnosti!" je odgovoril dondek, skomizgnil z rameni in postavil kazalec na čelo, češ: "Imam tu notri že toliko pameti!"

Pa se je zgodilo nekega dne, da je srečal med potjo v šolo tolpo svojih prijateljev, ki so mu prihajali nasproti in kričali:

"Ali že veš?"

"Ne!"

"Tam blizu v morju se je prikazal morski volk; velik je ko gora."

"Res?... Ali je oni morski volk, ki je požrl mojega ubogega očka?"

"Mi gremo na obalo, da ga bomo videli. Ali greš tudi ti?"

"Ne grem, moram v šolo."

"Kaj bi hodil v šolo? V šolo pojdemo jutri! En dan več ali manj — osli ostanemo isti."

"In učitelj, kaj poreče?"

"Naj reče, kar hoče. Plačan je zato, da godrnja ves božji dan."

"In moja mama?"

"Mame ne vedo nikdar nič", so odgovorili malopridneži.

"Veste, kako bom napravil?" je rekel Storžek. "Morskega volka hočem videti na vsak način radi posebnega vzroka..., a ga pojdem gledat po šoli."

"Tepček!" so se mu zasmeli iz gruč. "Ali misliš, da bo tako velika riba čakala na ljubo tebi? Ko se naveliča tu, jo ubere drugam, in kdor jo je videl, jo je!"

"Kako daleč pa je do obrežja?" je vprašal Storžek.

"V eni uri pridemo tja in nazaj."

"Hajdimo tedaj! Kdor bo najbolj tekel, bo prvi!" je zaklical Storžek.

Ko je bilo dano znamenje za odhod, so začeli teči pobalini s knjigami in zvezki pod pazduho čez polje. Storžek je bil vedno pred njimi, kot bi imel peroti na nogah!

Vsakotoliko se je ozrl in klical svoje tovariše, ki so daleč zaostali, in ko je videl, kako sopihajo z iztegnjenim jezikom upehani in pršni, se jim je smejal od srca. Nesrečnež ta trenutek ni vedel, kakim strahotam in nepravilnostim gre naproti!...

Fotografija "LA MODERNA"

je znižala cene za slovenske kolonije. Pri nas izdelujemo slike po evropskom sistemu, prvovrstne in poceni.

Slike poročencev z drugovi in družicami samo \$ 18 ducat. Poštne od \$ 3 naprej. Za osebne izkaznice, potne liste 3 za \$ 1.—

Ob sobotah odprto ves dan.

Ob nedeljah zaprto.

Av. SAN MARTIN 2579

Bs. Aires

Telefon: 59 - 0522

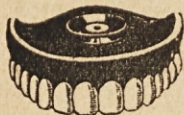
CLINICA DENTAL DEL PLATA

CARLOS PELLEGRINI 311

esq. SARMIENTO

Sprejema vsak delavnik od 9—11.30

in od 14—18

Delamo brez bolečin. Izdiranje zob brez bolečin \$ 2.—. Zlate krone 22karatne \$ 14.—. Garantirano celotno zobovje. Brezplačna posvetovanja. Samo prvovrstno in garantirano delo. Naročniki dobe 10 olo popusta, če se izkažejo pri ordinaciji z zadnjo številko našega lista.

Kateri imajo radi argentinske

revije jim priporočamo

Veliko tedensko revijo

CARAS Y CARETAS

ki si jo lahko kupijo za 20 ctvs na kateremkoli kiosku ali pa si jo tudi naročijo pri upravi
BUENOS AIRES, CHACABUCO 151

\$ 2.50 trimesečno

\$ 5.— polletno

\$ 9.— celoletno

oziroma za provinco

\$ 3.— 6.— 11.—

in za inozemstvo

dva zлата pesa trimesečno

štiri zlate pese polletno

osem zlatih pesov letno

V dar dobite

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$, lepo sliko v barvah

Atelje MARKO RADALJ

F. Quiroga 1275

DOCK SUD

POZOR ROJAKI!

Krojačnica

in trgovina

z manifakturnim blagom, ter sploh z vsemi potrebščinami

Cene konkurenčne
Se priporoča

SEBASTIAN
MOZETIČ

OSORIO 5025

LA PATERNAL

BUENOS AIRES